

THƯ' NGỎ

Liên quan đến thực trạng săn bắt, buôn bán các loài chim hoang dã, di cư đang diễn ra nhức nhối tại Việt Nam

**Kính gửi: Ngài Phạm Minh Chính,
Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam
Văn phòng Chính phủ
Hà Nội, Việt Nam**

Hà nội, ngày 22 tháng 5 năm 2021

Thưa Ngài Thủ tướng,

Chúng tôi, đại diện các tổ chức phi lợi nhuận Việt Nam và quốc tế hoạt động trong lĩnh vực bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã, xin chúc mừng Ngài đã được bầu giữ chức vụ Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam. Chúng tôi tin rằng dưới sự lãnh đạo của Ngài, Chính phủ Việt Nam sẽ tiếp tục đạt được những thành tựu mới về mọi mặt trong thời gian tới. Trong thư này, chúng tôi xin bày tỏ với Ngài mối quan ngại sâu sắc của chúng tôi về thực trạng săn bắt, buôn bán tận diệt chim hoang dã, chim di cư đã tồn tại lâu nay ở Việt Nam và kiến nghị Chính phủ có các biện pháp mạnh mẽ, quyết liệt để kiểm soát thực trạng này.

Trong bối cảnh làn sóng COVID-19 thứ 4 đang có nhiều diễn biến phức tạp tại Việt Nam, nạn buôn bán tràn lan các loài chim hoang dã trên quy mô cả nước mà báo chí đưa tin gần đây có thể làm bùng phát thêm các dịch bệnh khác có nguồn gốc từ động vật hoang dã, nguy cơ tạo ra thảm họa dịch chồng dịch, hủy hoại những nỗ lực và thành quả phòng chống đại dịch COVID-19 và gây lo lắng trong toàn dân. Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) đã có các bằng chứng khoa học khẳng định khoảng hơn 70% các bệnh truyền nhiễm mới nổi ở người có nguồn gốc từ động vật, đa phần trong số đó là từ động vật hoang dã. Dịch SARS-2002, cúm gia cầm và đại dịch COVID-19 đều có liên quan đến các chợ buôn bán động vật hoang dã, trong đó có các loài chim hoang dã.

Thực trạng tận diệt chim hoang dã, chim di cư hiện đang gây ảnh hưởng trực tiếp đến đa dạng sinh học, các chức năng của hệ sinh thái và hình ảnh của Việt Nam trên trường quốc tế khi Việt Nam đã tham gia nhiều Công ước và Cam kết quốc tế liên quan đến bảo vệ các loài hoang dã. Nếu không có biện pháp quyết liệt và hiệu quả để nhanh chóng chấm dứt tình trạng này, Việt Nam có nguy cơ cao bị đưa vào danh sách các nước có nhiều loài chim hoang dã, di cư bị đe dọa tuyệt chủng do nạn săn bắt và buôn bán thương mại.

Việt Nam được xác định là một trong những khu vực quan trọng bậc nhất trong mạng lưới các tuyến đường bay chim di cư Đông Á - Úc Châu. Từ năm 2014, Việt Nam đã trở thành thành viên thứ 34 của Chương trình Hợp tác Đối tác Đường bay Chim Di cư Đông Á - Úc châu (EAAFP), thể hiện quyết tâm mạnh mẽ của Việt Nam trong việc bảo vệ các loài chim hoang dã, chim di cư. Không những thế, mới đây Việt Nam đã chính thức thông qua Cam kết của các Nhà Lãnh đạo thế giới vì Thiên nhiên trong Nghị quyết 05/NQ-CP¹ ra ngày 15 tháng 01 năm 2021. Trong đó, tại Điều thứ 6 của bản Cam kết, Việt Nam đã cùng 84 quốc gia trên thế giới cam kết chấm dứt chuỗi cung ứng và buôn bán động vật hoang dã trái phép, hợp tác với các cộng đồng quốc tế để đảm bảo các giải pháp bền vững cho con người và thiên nhiên. Việc tận diệt chim hoang dã, chim di cư như hiện nay chưa thể hiện Việt Nam đã thực hiện tốt Điều 6 của Cam kết và Chương trình hợp tác trên.

Tình trạng săn bắt, buôn bán chim hoang dã, chim di cư trong đó có nhiều loài chim nguy cấp, quý, hiếm đã và đang tồn tại công khai rất lâu tại nhiều địa phương, đặc biệt tại một số điểm nóng quanh các khu bảo tồn thiên nhiên, khu dự trữ sinh quyển như Vườn quốc gia Xuân Thủy, Cát Bà, Tràm Chim, Mũi Cà Mau..., các thành phố lớn như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, và các tỉnh miền Tây (chợ nông sản Thạnh Hóa ở Long An, chợ chim Tam Nông ở Đồng Tháp...). Rất nhiều loài chim hoang dã, chim di cư quý, hiếm của Việt Nam và thế giới bị bẫy bắt, giết thịt, tàng trữ, tiêu thụ tại các chuỗi nhà hàng "Chim to dần" trên toàn quốc cũng như tại các cơ sở buôn bán chim hoang dã, thách thức cơ quan thực thi pháp luật. Vấn đề này đã được phản ánh trong rất nhiều phóng sự điều tra báo chí gần đây, thu hút sự quan tâm của đông đảo dư luận, công chúng và yêu cầu cấp bách chấm dứt các hoạt động này.

Việt Nam có hơn 900² trong số khoảng hơn 10.000³ các loài chim hoang dã trên toàn thế giới (chiếm khoảng 9%) phân bố rộng khắp các sinh cảnh trên toàn quốc. Đáng tiếc, theo

¹ Nghị Quyết về việc phê duyệt chủ chương Việt Nam ủng hộ Cam kết của Các nhà Lãnh đạo Thế giới về Thiên nhiên nhân dịp Hội nghị Thượng đỉnh về Đa dạng Sinh học trong khuôn khổ Khóa họp thứ 75 Đại hội đồng Liên hợp quốc

² <http://datazone.birdlife.org/country/vietnam>;

³ https://www.birdlife.org/sites/default/files/attachments/birds_and_biodiversity_targets_report.pdf

Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật⁴, Việt Nam đã có 11 loài chim ở tình trạng Cực kỳ Nguy cấp (CR), 19 loài Nguy cấp (EN), 27 loài Sắp Nguy cấp (VU) và 51 loài đang Sắp Bị Đe dọa (NT) trong bảng xếp hạng của IUCN. Với tình trạng săn, bẫy, bắt và tiêu thụ các loài chim hoang dã, chim di cư như hiện nay, con số này sẽ còn tăng rất nhanh.

Chúng tôi đánh giá cao số lượng các văn bản pháp luật về bảo vệ động vật hoang dã mà Việt Nam đã ban hành, nhưng sự thiếu vắng các quy định cụ thể về bảo vệ các loài chim hoang dã, chim di cư đã khiến công tác thực thi pháp luật chưa đạt hiệu quả như mong đợi. Đặc biệt, phần lớn các loài chim hoang dã, và đa số các loài chim di cư hiện không nằm trong danh mục các loài nguy cấp, quý, hiếm được bảo vệ bởi Nghị Định 06/2019/NĐ-CP⁵, Nghị Định 64/2019/NĐ-CP sửa đổi Điều 7 Nghị Định 160/2013/NĐ-CP⁶, nên lực lượng chức năng không có căn cứ pháp luật để xử lý hoặc xử lý ở mức chế tài thấp, không mang tính răn đe.

Để duy trì quần thể các loài chim hoang dã, chim di cư cũng như quần thể các loài động vật hoang dã nói chung, bảo tồn đa dạng sinh học, bảo vệ các chức năng hệ sinh thái và ngăn ngừa bùng phát dịch bệnh, chúng tôi xin đề xuất tới Ngài một cách tiếp cận tổng thể với nhiều biện pháp cụ thể như sau:

1. Thúc đẩy và giám sát chặt chẽ việc thực hiện Chỉ thị số 29/CT-TTg ngày 23/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ về một số các giải pháp cấp bách quản lý động vật hoang dã: yêu cầu các bộ, ngành, địa phương chỉ đạo, kiểm tra, tổng kết đánh giá, kịp thời khen thưởng các đơn vị thực hiện tốt và xử lý kỷ luật các đơn vị không thực hiện nghiêm Chỉ thị này. Gắn trách nhiệm bảo vệ chim hoang dã, chim di cư cho Ủy ban Nhân dân các cấp;
2. Sửa đổi, bổ sung, ban hành các quy định pháp luật có liên quan để bảo vệ các loài chim hoang dã, chim di cư, đặc biệt là các loài có vai trò thụ phấn, thiên địch của chuột và côn trùng gây hại, cũng như tăng cường chế tài xử lý các vi phạm có liên quan;
3. Ban hành văn bản nghiêm cấm việc quảng cáo, sử dụng, mua bán trực tiếp, trực tuyến các công cụ bẫy bắt, tận diệt chim hoang dã, chim di cư và các loại công cụ, phương tiện chuyên dùng, tự chế khác;
4. Ban hành văn bản nghiêm cấm việc ăn thịt, giết mổ, tàng trữ, vận chuyển, mua, bán chim hoang dã, chim di cư;
5. Xây dựng kế hoạch hành động quốc gia về bảo vệ chim hoang dã, chim di cư;
6. Tham gia Công ước Quốc tế về Các loài Di cư (CMS).

Chúng tôi tin tưởng rằng các quyết sách mạnh mẽ của Chính phủ về bảo vệ chim hoang dã, chim di cư cũng như các loài hoang dã nói chung là hành động có ý nghĩa thiết thực của Việt Nam trong thực hiện các cam kết nhằm đảo ngược xu thế mất đa dạng sinh học trên toàn cầu vào năm 2030, đồng thời ngăn chặn kịp thời nguy cơ bùng phát các dịch bệnh

⁴ Đánh giá của IUCN online - Việt Nam 5/2021: Aves Từ bậc NT đến EX: 108 loài; <https://www.iucnredlist.org/search>

⁵ Nghị Định 06/2019 ngày 22/01/2019 về quản lý động thực vật rừng nguy cấp và thực thi Công ước CITES;

⁶ Nghị Định 160/2013 ngày 12/11/2013 về tiêu chí xác định loài và chế độ quản lý loài thuộc danh mục loài nguy cấp, quý hiếm được ưu tiên bảo vệ

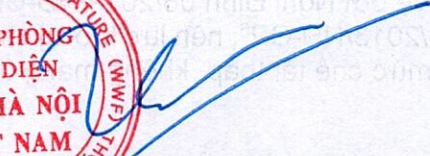
do buôn bán và tiêu thụ động vật hoang dã gây ra. Với chuyên môn của mình, chúng tôi luôn sẵn sàng đồng hành cùng Chính phủ trong tiến trình quan trọng này.

Chúng tôi hy vọng sẽ được nghe ý kiến của Ngài và xin đề cử Tổ chức WWF-Việt Nam⁷ là đầu mối để liên lạc với Văn phòng của Ngài về vấn đề này.

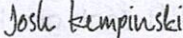
Nhân dịp này, chúng tôi xin gửi tới Ngài Thủ tướng Chính phủ lời chúc sức khỏe và thành công.

Trân trọng,

TS. Văn Ngọc Thịnh
Giám đốc Quốc gia
Tổ chức WWF-Việt Nam

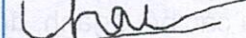
DocuSigned by:

Josh Kempinski

8B1A12834B4D4DB...

Josh Kempinski
Giám đốc Quốc gia,
Chương trình Việt Nam
Tổ chức FFI

DocuSigned by:

Nguyễn Văn Thái

9903F0977355462...

Nguyễn Văn Thái
Giám đốc
Trung tâm Nghiên cứu và Bảo tồn
Động Vật Hoang Dã

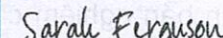
DocuSigned by:

Bùi Thị Hà

2E1EF17963E343D...

Bùi Thị Hà
Phó Giám đốc
Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)

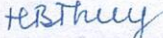
DocuSigned by:

Sarah Ferguson

E59F22F0FBAA46D...

Sarah Ferguson
Giám đốc
Tổ chức TRAFFIC tại Việt Nam

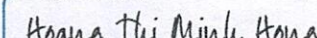
DocuSigned by:

Hoàng Bích Thủy

E09621D14DA4460...

Hoàng Bích Thủy
Giám đốc Quốc gia
Tổ chức WCS - Chương trình Việt Nam

DocuSigned by:

Hoàng Thị Minh Hồng

F283AD768D0A4AE...

Hoàng Thị Minh Hồng
Sáng lập và Giám đốc
Trung tâm Hành động và Liên kết vì
Môi trường và Phát triển

⁷ Tiến sỹ Văn Ngọc Thịnh – Giám Đốc Quốc gia, WWF-Việt Nam. Địa chỉ: Số 6, ngõ 18, đường Nguyễn Cơ Thạch, phường Cầu Diễn, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội, Điện thoại: 02437193049. Fax: 02437193048. Email: thinh.vanngoc@wwf.org.vn

DocuSigned by:

Trinh Le Nguyen

11FAC5284EE140A...

Trịnh Lê Nguyễn
Giám đốc
Trung tâm Con người và Thiên nhiên

DocuSigned by:

Tham Hong Phuong

AA9144F2D625433...

Thắm Hồng Phương
Giám đốc Quốc gia
HIS Việt Nam

DocuSigned by:

Nguyen Thi Thu Trang

79470A543D534BE...

Nguyễn Thị Thu Trang
Giám đốc
Trung Tâm Hành Động vì
Động Vật Hoang dã

DocuSigned by:

Tuan Bendixsen

48251D22B92D441...

Tuan Bendixsen
Giám đốc
Tổ chức Động vật Châu Á

DocuSigned by:

Le Trong Trai

4914ED3D48304D0...

Lê Trọng Trãi
Phó Giám đốc
Trung tâm Bảo tồn Thiên nhiên Việt

DocuSigned by:

Ngô Thị Mai Hương

8DB658EC8C7F457...

Ngô Thị Mai Hương
Giám đốc
Trung tâm Bảo tồn Động vật Hoang
dã Nước Việt

DocuSigned by:

Nguyen Van Dung

2157E4542931494...

Nguyễn Văn Dũng
Giám đốc Quốc gia
Tổ chức Free the Bears

DocuSigned by:

Trần Hữu Vỹ

0C77381E035E4E0...

Trần Hữu Vỹ
Giám đốc
Trung tâm GreenViet

DocuSigned by:

Timothy McCormack

9789420A4CA6404...

Timothy McCormack
Giám đốc
Tổ chức Bảo tồn Indo – Myanmar (IMC)

DocuSigned by:

Nguyễn Vũ Khôi

9F4F93D44F384B7...

Nguyễn Vũ Khôi
Giám đốc
Tổ chức Bảo tồn Động vật Hoang dã

DocuSigned by:

Govinda Lienart

53008FD7FE0440A...

Govinda Lienart
Giám đốc Điều hành
Three Monkeys Wildlife Conservancy

